

Martyna Pryszmont

<https://orcid.org/0000-0003-1637-8123>

Uniwersytet Wrocławski

Tomasz Maliszewski

<https://orcid.org/0000-0002-8366-7614>

Akademia Marynarki Wojennej w Gdyni

Sprawozdanie z działalności Akademickiego Towarzystwa Andragogicznego (2022–2025)

W czerwcu 2025 r. dobiega końca dziesiąta kadencja Zarządu Głównego Akademickiego Towarzystwa Andragogicznego – działającego od ponad trzydziestu lat stowarzyszenia, skupiającego pracowników naukowych zajmujących się szeroko rozumianą problematyką badań nad polską i światową historią, teorią i praktyką edukacji dorosłych.

Członkowie stowarzyszenia

Zainteresowanie działalnością Akademickiego Towarzystwa Andragogicznego w latach 2022–2025 utrzymywało się na stałym poziomie, o czym świadczy przyjęcie nowych członkiń i członków. W połowie 2022 r. Akademickie Towarzystwo Andragogiczne liczyło 78 osób. W analizowanym okresie do ATA przyjęto 9 osób, a 11 osób zrezygnowało lub zostało skreślonych ze względu na brak aktywności. W lutym 2025 r. do stowarzyszenia należało więc 77 osób. Cztery z nich miały status członka honorowego: prof. dr hab. Tadeusz Aleksander, prof. dr hab. Józef Kargul, dr hab. Jerzy Semków i dr hab. Ewa Skibińska.

Potencjał naukowy ATA

Środowisko Akademickiego Towarzystwa Andragogicznego ma znaczący potencjał naukowy, co potwierdzają posiadane przez jego członkinie i członków stopnie oraz tytuły naukowe. Liczba członkiń i członków Towarzystwa z tytułem naukowym profesora w roku 2025 wynosi 7 osób. Są to Profesorowie (w porządku alfabetycznym): Tadeusz Aleksander, Elżbieta Dubas-Kowalska, Alicja Kargulowa, Józef Kargul, Ewa Przybylska, Eleonora Sapia-Drewniak i Ewa Solarczyk-Ambrozik.

W styczniu 2025 r. stopień naukowy doktora habilitowanego uzyskał kolejny członek ATA Marcin Muszyński. Tym samym w pierwszej połowie 2025 r. do Towarzystwa należały łącznie 23 osoby ze stopniem doktora habilitowanego.

Członkinie i członkowie ATA są systematycznie zapraszani do składów ważnych i liczących się gremiów w polskim środowisku naukowym. Takie potwierdzenie potencjału merytorycznego Towarzystwa stanowi między innymi fakt, że jego członkinie i członkowie regularnie uczestniczą w pracach Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk.

Władze stowarzyszenia

Najważniejszym kolegialnym organem statutowym Akademickiego Towarzystwa Andragogicznego jest Walne Zgromadzenie Członków (WZC). Ostatnie z nich zwołano na dzień 27 czerwca 2022 r. do Łodzi. Podczas odbytego wówczas WZC dokonano wyboru prezesa oraz siedmiorga pozostałych członków Zarządu Głównego stowarzyszenia, który w ukonstytuowanym wówczas składzie personalnym (tab. 1) pokierował działaniami ATA w kolejnych latach.

Najważniejsze dyspozycje do pracy Zarządu Głównego ATA wynikają ze *Statutu*. Należą do nich przede wszystkim takie zadania jak: kierowanie działalnością bieżącą Towarzystwa oraz realizacja uchwał WZC, a także m.in. zarządzanie majątkiem, przyjmowanie i skreślanie członków czy reprezentowanie Towarzystwa na zewnątrz (*Statut*, 1993). Od sprawności i zaangażowania Zarządu Głównego oraz jego prezesa zależy skuteczne i sprawne codzienne funkcjonowanie całego Towarzystwa i właściwa realizacja wyznaczonych przez nie kierunków aktywności.

Tabela 1. Skład Zarządu Głównego ATA X kadencji

Funkcja	Imię i nazwisko
Prezes Zarządu	dr hab. Hanna Solarczyk-Szwec, prof. UMK
Wiceprezes	prof. dr hab. Agnieszka Stopińska-Pająk, prof. AWSB
Wiceprezes	dr hab. Tomasz Maliszewski, prof. AMW
Sekretarz	dr hab. Martyna Pryszmont, prof. UW
Skarbnik	dr hab. Wojciech Horyń, prof. AWL
Członek	dr hab. Agata Chabior, prof. UJK
Członek	dr hab. Agata Cyboran, prof. UKEN
Członek	dr Ewa Dębska

Zarząd Akademickiego Towarzystwa Andragogicznego X kadencji odbył (do końca marca 2025 r.) siedemnaście zebrań – pierwsze dwa przeprowadzono w kontakcie bezpośrednim (2022 r.) podczas IV Zjazdu Andragogicznego w Łodzi, pozostałe w formule on-line (lata 2022–2025).

W czasie zebrań Zarządu poruszano problematykę dotyczącą różnych kierunków działalności Towarzystwa, takich jak: wydawanie czasopism ATA, konferencje cykliczne ATA, seminarium jubileuszowe z okazji 30-lecia ATA, webinary ATA, nagrody za wybitną monografię z andragogiki, patronaty honorowe, współpraca instytucjonalna z innymi partnerami, sprawy członkostwa, strona internetowa, newsletter, FB itp.

Oprócz Zarządu Głównego – jak w każdym stowarzyszeniu w okresie między walnymi zebraniem członków – w Akademickim Towarzystwie Andragogicznym funkcjonują również dwa inne kolegialne organy statutowe – Komisja Rewizyjna (tab. 2) i Sąd Koleżeński (tab. 3). Mają one uprawnienia kontrolne nad całokształtem funkcjonowania Prezesa i Zarządu oraz poszczególnych członkiń i członków ATA w zakresie działań wykonywanych w ramach i na rzecz Towarzystwa (*Statut*, 1993).

Tabela 2. Skład Komisji Rewizyjnej ATA X kadencji

Funkcja	Imię i nazwisko
Przewodnicząca	dr Małgorzata Olejarz, prof. UZ
Wiceprzewodnicząca	dr hab. Agnieszka Szpil, prof. UJK
Sekretarz	dr Aleksandra Litawa

Tabela 3. Skład Sądu Koleżeńskiego ATA X kadencji

Funkcja	Imię i nazwisko
Przewodnicząca	dr Monika Sulik
Wiceprzewodnicząca	dr Agnieszka Majewska-Kafarowska
Sekretarz	dr Kinga Majchrzak

Dorobek wydawniczy

Ważnym kierunkiem działalności Akademickiego Towarzystwa Andragogicznego jest aktywność wydawnicza. W latach 2022–2025 stowarzyszenie konsekwentnie kontynuowało wydawanie obu własnych czasopism naukowych – „Edukacji Dorosłych” oraz „Rocznika Andragogicznego”.

W tym okresie ukazało się zatem pięć kolejnych numerów półrocznika „Edukacja Dorosłych”, którego Redaktor Naczelny jest dr hab. Agnieszka Stopińska-Pająk, prof. AWSB.

Od roku 2022 ukazały się cztery tomy „Rocznika Andragogicznego” (tomy 29–32), którego Redaktor Naczelny pozostawała dr hab. Hanna Solarczyk-Szwec, prof. UMK, piastująca tę funkcję od roku 2013. Tom 29 RA był dedykowany Profesorowi Józefowi Półturzyckiemu – pierwszemu i honorowemu prezesowi Akademickiego Towarzystwa Andragogicznego oraz redaktorowi naczelnemu RA od początku jego istnienia do 2013 r. Tom 30 został przygotowany pod redakcją Zarządu ATA z okazji 30-lecia „Rocznika Andragogicznego” i Akademickiego Towarzystwa Andragogicznego. W tomie tym znalazły się artykuły wybrane z 29 tomów RA, do których Autorzy napisali komentarze ze współczesnej perspektywy. Z kolei tom 31 RA został złożony także przez Zarząd ATA z artykułów, które ilustrują wybrane obszary nieformalnego uczenia się dorosłych. Tom 32 „Rocznika Andragogicznego” zawiera teksty o różnorodnej tematyce. Położono w nim nacisk na umiędzynarodowienie czasopisma poprzez tłumaczenia większości artykułów na język angielski. Wydanie tych tomów było dotowane z programu „Rozwój czasopism naukowych” na lata 2022–2024. Warto odnotować, że „Rocznik Andragogiczny” już po raz drugi otrzymał dotację z Ministerstwa Edukacji i Nauki.

Oba czasopisma Akademickiego Towarzystwa Andragogicznego od lat odnotowywane są na kolejnych listach czasopism punktowanych ogłaszanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

W latach 2022–2023 opublikowanie artykułu w półroczniku „Edukacja Dorosłych” przynosiło jednostce naukowej, do której afiliowany był jego autor, 70 punktów w ocenie parametrycznej, podobnie w „Roczniku Andragogicznym”. W latach 2024–2025 publikacja artykułu zarówno w „Edukacji Dorosłych”, jak i w „Roczniku Andragogicznym” dawała zaś 40 takich punktów.

Wypada wyrazić przekonanie, że zarówno „Edukacja Dorosłych”, jak i „Rocznik Andragogiczny” będą ukazywały się również w kolejnych latach. Oba tytuły ugruntowały bowiem swoją pozycję w środowisku rodzimych specjalistów z zakresu teorii i praktyki edukacji dorosłych (w tym – senioralnej) w naszym kraju. Sprawą otwartą pozostaje przy tym zauważalna konieczność jeszcze większego umiędzynarodowienia obu czasopism, co jest zresztą wyzwaniem także dla innych polskich periodyków naukowych – nie tylko z zakresu nauk o wychowaniu.

Aktywność konferencyjna

Najważniejszymi przedsięwzięciami w tej grupie zadań realizowanych przez Akademickie Towarzystwo Andragogiczne są ogólnopolskie zjazdy andragogiczne. Pierwszy z nich przeprowadzono w dniach 23–24 czerwca 2009 r. w Krakowie, drugi odbył się w dniach 15–16 maja 2013 r. w Toruniu, trzeci 12–13 czerwca 2017 r. w Warszawie, a czwarty w dniach 27–28 czerwca 2022 r. w Łodzi. Zjazdy andragogiczne skupiają nie tylko członków Akademickiego Towarzystwa Andragogicznego, lecz także dziesiątki innych teoretyków i praktyków zainteresowanych szeroko rozumianą edukacją dorosłych, dając zarówno możliwość prezentacji wyników własnych badań i przemyśleń, jak i sposobność do konfrontacji ich z opiniami innych uczestników zjazdowej debaty. Tematem IV Ogólnopolskiego Zjazdu Andragogicznego, który odbył się w Łodzi, była „Edukacja dorosłych – w stronę zrównoważonego rozwoju”. Funkcję przewodniczącej Komitetu Naukowego i Organizacyjnego pełniła prof. dr hab. Elżbieta Kowalska-Dubas – wiceprzewodnicząca Zarządu Głównego ATA IX kadencji i kierownik Katedry Andragogiki i Gerontologii Społecznej Uniwersytetu Łódzkiego.

U progu 2024 r. Zarząd ATA zorganizował Seminarium jubileuszowe z okazji 30-lecia ATA, które odbyło się 22 stycznia tego roku na Wydziale Pedagogicznym Uniwersytetu Warszawskiego. Nosiło ono tytuł: „Śladami naszej obecności. Ludzie, inicjatywy, publikacje”. Nawiązywały do nie-

go zaprezentowane wystąpienia, głosy w dyskusji i plakaty prezentujące dokonania ATA. Wydarzenie uświetniło swoją obecnością wielu członków i członkiń ATA, a także znakomitych gości i przyjaciół Towarzystwa. Spotkanie było też okazją do wielu wspomnień. Zadanie organizatorskie tego przedsięwzięcia podjęła dr Ewa Dębska – członkini Zarządu Głównego ATA X kadencji.

Ważną inicjatywą ATA jest organizacja webinarów, podczas których prezentowane są najnowsze i interesujące doniesienia naukowe wpisujące się w rozwój dyscypliny naukowej andragogiki, a także popularyzację badań. Odbywają się one regularnie i mają charakter spotkań zdalnych, podczas których zaproszeni goście prezentują efekty swoich poszukiwań badawczych oraz biorą udział w dyskusji z uczestnikami webinaru. W latach 2022–2024 odbyły się cztery takie przedsięwzięcia. Zrealizowano je w formie zdalnej z wykorzystaniem aplikacji MS Teams (tab. 4).

Tabela 4. Webinary ATA w latach 2022–2024

Autor/ka wystąpienia	Afiliacja lub miejsce uzyskania doktoratu	Tytuł wystąpienia	Termin
dr Katarzyna Maliszewska	Uniwersytet Śląski	„To jest dla dorosłych, nie dla ciebie... – teatr egzystencjalny a pułapki infantyilizacji”	24.11.2022
dr Marcelina Turbak	Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu	„Korporacja jako metafora społeczeństwa. Strategie instytucjonalne i podmiotowe taktyki uczenia się emancypacji”	16.05.2023
dr Ewa Dębska	Uniwersytet Warszawski	„Refleksja nad własną biografią w narracjach osób w okresie średniej dorosłości”	23.05.2024
dr Paweł Seroka	Uniwersytet Gdański	„Biograficzne uczenie się obecne w doświadczeniu terapii dorosłych dzieci alkoholi-ków (w świetle wyników badań własnych)”	28.11.2024

Inne inicjatywy i działania

O ugruntowanej pozycji Akademickiego Towarzystwa Andragogicznego w środowisku polskich specjalistów z zakresu edukacji dorosłych świadczy niewątpliwie chęć pozyskiwania przez różne podmioty jego patronatu nad własnymi krajowymi i międzynarodowymi seminariami i konferencjami. W roku 2024 Towarzystwo udzieliło swojego patronatu obchodom setnej rocznicy powołania do życia Uniwersytetu Ludowego w Szycach k. Krakowa, prowadzonego przez Ignacego Solarza, oraz Międzynarodowej konferencji pt. „Uniwersytet ludowy jako szkoła świadomego obywatelstwa” odbytej w dniach 25–26 października 2024 roku w Szczecinie z udziałem teoretyków i praktyków pozaformalnej edukacji dorosłych z Polski, Niemiec, Danii, Norwegii, Finlandii, Szwecji i Ukrainy.

Niewątpliwie ważnym partnerem Akademickiego Towarzystwa Andragogicznego jest współcześnie Krajowe Biuro Elektronicznej Platformy na rzecz Uczenia się Dorosłych w Europie (EPALE), z którym nawiązano wielowątkową współpracę przed kilku laty. Członkinie i członkowie Towarzystwa w latach 2018–2021 wielokrotnie brali udział w charakterze ekspertów, referentów, moderatorów lub panelistów w różnych przedsięwzięciach EPALE organizowanych zarówno w kraju, jak i za granicą – w seminariach, konferencjach i webinarach naukowych.

Ważne znaczenie dla działalności Akademickiego Towarzystwa Andragogicznego miały kanały komunikowania się z swoimi członkami i innymi osobami zainteresowanymi problematyką podejmowaną w pracach stowarzyszenia.

1. Istotną rolę w zakresie informowania o tradycjach, bieżącej działalności odgrywa rozbudowana i stale aktualizowana strona internetowa Towarzystwa (<http://www.ata.edu.pl>), której działanie od lat koordynuje dr hab. Hanna Solarczyk-Szwec, prof. UMK – prezes ZG ATA.
2. W 2018 r. rozpoczęto regularne rozsyłanie do członkiń i członków ATA oraz innych osób zainteresowanych problematyką teorii i praktyki edukacji dorosłych elektronicznego newslettera. Zadaniem „Newslettera ATA” stało się dostarczanie zainteresowanym wiedzy o bieżącym funkcjonowaniu i przedsięwzięciach Towarzystwa oraz współpracujących z nim środowisk społecznych i naukowych. Osobą odpowiedzialną za funkcjonowanie tego kanału

informacyjnego jest dr hab. Martyna Pryszmont, prof. UW r – sekretarz ZG ATA.

3. Innym sposobem komunikacji ATA z otoczeniem w ostatnich latach stał się również Facebook, za którego wykorzystanie na potrzeby stowarzyszenia odpowiada dr hab. Beata Cyboran, prof. UKEN – członkini ZG ATA.

Przed nami Walne Zgromadzenie członków ATA w ramach Międzynarodowej konferencji „Uczenie się przez całe życie – między wolnością a przymusem” na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach w dniach 11–12 czerwca 2025 r. Zadania organizacyjne podjęła dr hab. Agata Chabior, prof. UJK – członkini ZG ATA.

Podsumowując, Zarządowi Akademickiego Towarzystwa Andragogicznego X kadencji kierowanemu przez dr hab. Hannę Solarczyk-Szwec, prof. UMK, udało się w latach 2022–2025 podjąć liczne, wielokierunkowe działania nie tylko na rzecz członkiń i członków własnego stowarzyszenia, lecz także całej polskiej andragogiki.